

รายงานสถานการณ์ประมงยุโรปเดือนพฤษภาคม 2560¹

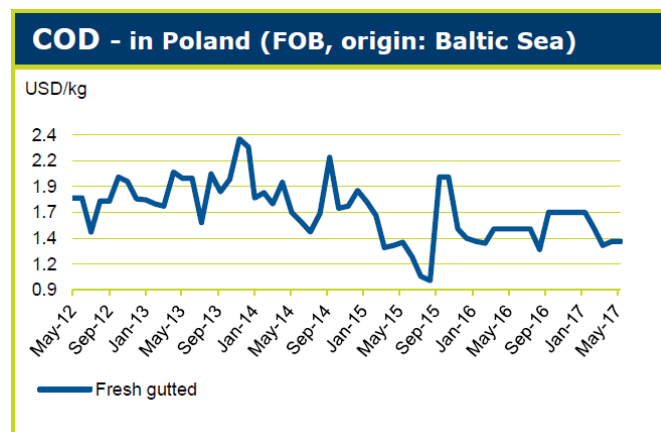
ปิติชาติ ไชยเสนา
เศรษฐกรปฏิบัติการ

ภาพรวมสถานการณ์ประมงยุโรป

โดยภาพรวมการส่งเสริมการบริโภคอาหารทะเลโดยสื่อต่างๆ ประกอบกับสภาพอากาศในช่วงฤดูใบไม้ผลิ ผู้คนนิยมรับประทานอาหารตามภัตตาคาร ทำให้ปริมาณความต้องการอาหารทะเลสูงขึ้น และสัตว์น้ำหลายชนิดมีราคาสูงขึ้น

ปลาหน้าดิน (Ground fish)

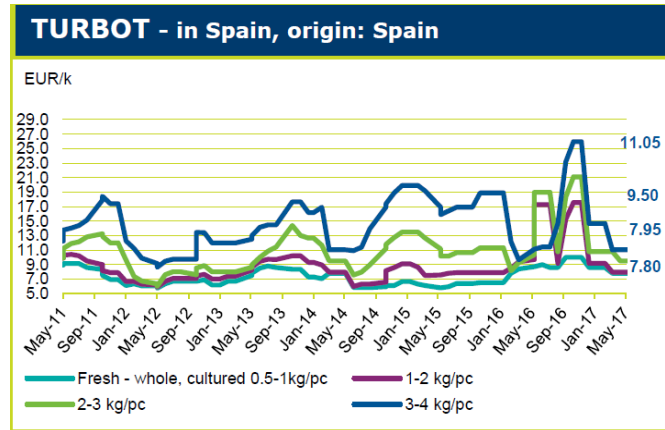
ความต้องการวัตถุดิบปลาคอดแช่แข็ง (*Gadus macrocephalus*) เพิ่มขึ้นทั่วโลก โดยเฉพาะในจีน สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ทำให้เหลือวัตถุดิบน้อยมากสำหรับแปรรูปเป็นปลาคอดหมักเกลือแร่เป็นชิ้น (wet-salted cod) สินค้าชนิดนี้จึงมีราคาสูงขึ้น สำหรับสถานการณ์ปลาคอดแอตแลนติก (*Gadus morhua*) อยู่ในสภาวะตึงตัว ปริมาณการจับในหมู่เกาะฟาโร และ ไอซ์แลนด์มีปริมาณต่ำ และปริมาณปลสดที่มีอยู่น้อยจะถูกส่งไปยังตลาดสดและตลาดแช่แข็ง ทำให้ราคาปลาคอดฟิลเล่หมักเกลือทำจากวัตถุดิบปลาสดมีราคาสูงมากในขณะนี้ และส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคบริโภคลดลง

แผนภูมิที่ 1 แนวโน้มราคาปลาคอดที่มาจากทะเลบอลติกในตลาดโปแลนด์

ปลา hake (*Merluccius productus*) นำเข้าจากอเมริกามีปริมาณมาก ราคาจึงลดลงจากปีก่อนหน้านี้ ปลา Saithe มีปริมาณจำกัดแต่ราคาในสเปนยังคงที่ ราคาปลาตาเดียว (Turbot) อยู่ในระดับต่ำในช่วงนี้ของปี แต่คาดว่าราคาจะสูงขึ้นในช่วงฤดูร้อน

¹ European Price Report Issue 1/2017, January 2017. Rome, Italy.

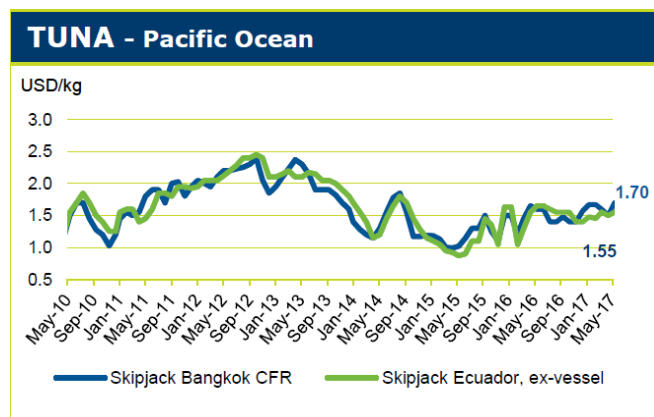
แผนภูมิที่2 แนวโน้มราคาปลาตาเดียวในตลาดสเปน

ปลาทูน่า (Tuna-Billfishes)

ราคาทูน่าท้องแถบ (skipjack) ในเดือนพฤษภาคม สูงขึ้นอย่างมาก เนื่องจากปริมาณวัตถุดิบในไทยลดลง ตลาดกรุงเทพฯ เป็นผู้กำหนดราคาโดยรวม ทำให้ราคาในตลาดหลักๆ เพิ่มขึ้นตามร้อยละ 20 ทั้งทูน่าท้องแถบ และทูน่าครีบลีโง (yellow fin)

การทำประมงทูน่าได้ผลผลิตต่ำในบริเวณแปซิฟิกตะวันตกและแปซิฟิกตอนกลาง (Western and Central Pacific : WCP) ประกอบกับปริมาณวัตถุดิบที่ไทยลดลงมาอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง เนื่องจากเรือขนส่งจาก WCP ลดปริมาณลง โรงงานแปรรูปไทยจึงต้องหาวัตถุดิบจากแหล่งอื่นในมหาสมุทรอินเดีย สถานการณ์ปริมาณปลาทูน่าดังกล่าวทำให้ราคาทูน่าท้องแถบเพิ่มขึ้นอย่างมาก

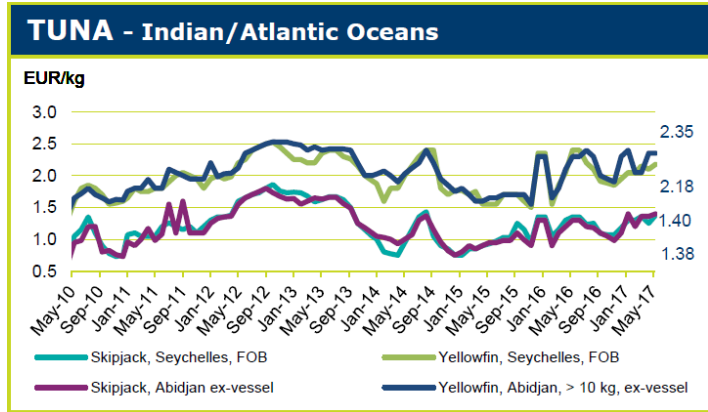
การทำประมงทูน่าบริเวณแปซิฟิกตะวันออกยังคงได้ผลดี และโรงงานแปรรูปท้องถิ่นรายงานว่า มีวัตถุดิบพอเพียง อย่างไรก็ตามราคาทูน่าครีบลีโงเพิ่มขึ้น เนื่องจากแนวโน้มราคาในไทยสูงขึ้น

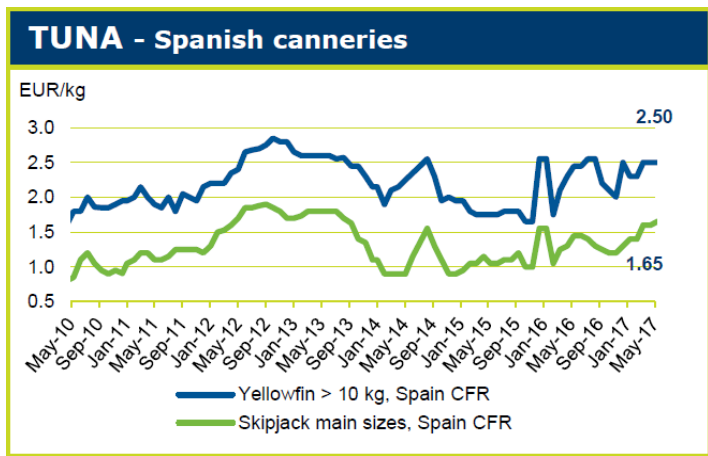
แผนภูมิที่3 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบจากกรุงเทพฯ และเอกวาดอร์

การทำประมงทูน่าในมหาสมุทรอินเดียอยู่ในระดับปานกลาง และวัตถุดิบในโรงงานแปรรูปท้องถิ่นมีปริมาณเพียงพอ อย่างไรก็ตามเนื่องจากความต้องการจากไทยสูงขึ้น ทำให้ราคาทูน่าท้องแถบและครีบลีโงสูงขึ้นตาม

การทำประมงทูน่าในมหาสมุทรแอตแลนติกดีขึ้น และการจับอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามโรงงานท้องถิ่นมีความต้องการวัตถุดิบปริมาณมาก ราคาทูน่าท้องแถบและครีบลีโงจึงสูงขึ้น จากการที่ราคาทูน่าสูงขึ้นในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแอตแลนติก ทำให้โรงงานแปรรูปในยุโรปมีต้นทุนสูงขึ้นทั้งจากทูน่าแบบทั้งตัวและทูน่าลายน

แผนภูมิที่4 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบลีโองจากมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแอตแลนติก

แผนภูมิที่5 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบลีโองจากโรงงานแปรรูปในสเปน

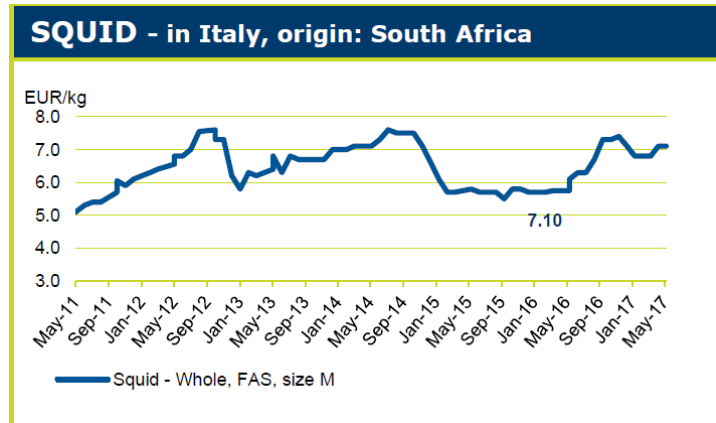
ปลาผิวน้ำขนาดเล็ก (Small pelagic)

ฤดูใบไม้ผลิเป็นช่วงที่มีการบริโภคปลาแฮร์ริงสูงในทวีปยุโรปทางตอนเหนือ ปลาเข้าสู่ตลาดน้อยราคาในตลาดที่สำคัญๆ สูงขึ้น ขณะที่การทำประมงปลา sprat ในทะเลบอลติกได้ผลดีและราคาปลาลดลง

หมึก (Cephalopods)

ในช่วงต้นปีผลผลิตหมึกกล้วย (squid) จากอาร์เจนตินามีปริมาณสูง แต่ผลผลิตหยุดกะทันหันในช่วงปลายเดือนเมษายน ทำให้ปริมาณหมึกที่เข้ามาสู่ยุโรปมีปริมาณน้อย และคาดว่าราคาจะสูงขึ้น ผลผลิตหมึกกล้วยจากเปรูจะกลับเข้าสู่ระดับปกติหลังจากมีผลผลิตต่ำในปีที่ผ่านมาจากปรากฏการณ์เอลนีโน ในแอฟริกาไม่มีสินค้าคงเหลือและราคายังคงสูง โดยการทำการประมงหมึกกล้วยในแอฟริกาใต้จะเริ่มต้นอีกครั้งวันที่ 1 กรกฎาคม

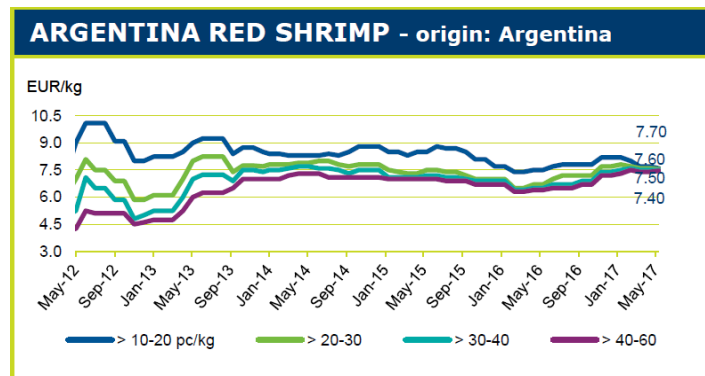
ฤดูการทำประมงหมึกกระดอง (cuttlefish) ในอินเดียสิ้นสุดลง และได้ปริมาณน้อย ทำให้ราคามีแนวโน้มสูงขึ้น

แผนภูมิที่ 6 แนวโน้มราคาหมึกจากแอฟริกาใต้ในตลาดอิตาลี

กุ้ง (Crustaceans)

การทำประมงกุ้งในอาร์เจนตินากำลังจะเริ่มต้น และคาดว่าจะมีผลผลิตดีเหมือนเมื่อสองปีที่ผ่านมา และราคาลดลงเหมือนกับปี 2558 และ ปี 2559 อย่างไรก็ตามในขณะนี้ปริมาณสินค้าจากห้องเย็นยังคงขาดแคลนและราคากุ้งยังคงสูงโดยเฉพาะกุ้งขนาดใหญ่ ความต้องการกุ้งขนาดใหญ่จากจีนมีปริมาณสูง ตลาดยุโรปจึงได้กุ้งขนาดเล็ก และตลาดยังขาดแคลนกุ้งมีหัว ทำให้ราคากุ้งชนิดนี้สูงขึ้น ขณะที่ราคากุ้ง (shrimp) ทั้งตัวยังคงที่ในทุกขนาด

แผนภูมิที่ 7 แนวโน้มราคากุ้ง red shrimp จากอาร์เจนตินา

คาดว่าปริมาณปูและล็อบสเตอร์ จะสูงขึ้นในช่วงเดือนต่อจากนี้ เนื่องจากเริ่มฤดูกาลทำประมงรอบใหม่ โดยฤดูกาลล็อบสเตอร์ในแคนาดาเริ่ม 1 พฤษภาคม ถึงแม้ว่าสภาพอากาศยังคงค่อนข้างหนาวเย็นและยังมีการจับที่จำกัด ความต้องการล็อบสเตอร์มีชีวิตในเอเชียมีปริมาณสูงโดยเฉพาะจีน และปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้ราคาสูงขึ้นถึง 8 เหรียญสหรัฐฯต่อปอนด์ ซึ่งผู้ซื้อชาวยุโรปไม่สามารถแข่งขันราคาได้ที่ระดับนี้ และคาดการณ์ว่าสภาพอากาศไม่ดีจะทำให้จับได้ปริมาณต่ำ และส่งผลให้ราคาสูงตลอดฤดูไปไม่ผลิ

หอยสองฝา (Bivalves)

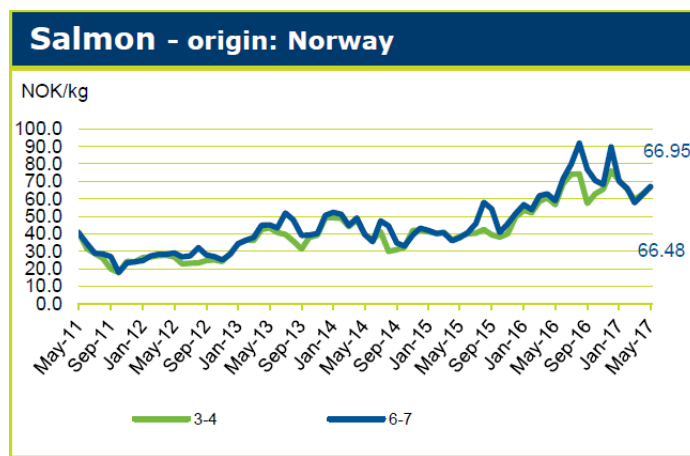
เดือนพฤษภาคมเป็นช่วงนอกฤดูกาลของหอยแมลงภู่ (mussels) จากฝรั่งเศส หอยแมลงภู่ในตลาดฝรั่งเศสส่วนใหญ่จึงมาจากไอร์แลนด์และสเปน ซึ่งมีราคาสูง ส่วนหอยนางรม (oyster) ลดลงในช่วงฤดูร้อนเนื่องจากผู้บริโภคมีความกังวลเรื่องสุขอนามัย ผู้ค้าปลีกจึงไม่นิยมสั่งหอยชนิดนี้มากนัก อย่างไรก็ตามผู้ผลิตบริเวณชายฝั่งขายโดยตรงในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวผ่านช่องทางใหม่ อย่างเช่นการขายบนรถบรรทุกอาหาร (food trucks) หรือขายให้กับผู้กระจายสินค้าที่ใช้รถควบคุมอุณหภูมิตลอด 24 ชั่วโมง

ปลาแซลมอน (Salmon)

สมาคมอาหารทะเลนอร์เวย์ (The Norwegian Seafood Council : NSC) รายงานปริมาณปลาแซลมอนแอตแลนติกจากการเพาะเลี้ยงส่งออกจนถึงเดือนเมษายน 2560 มีปริมาณ 305,000 ตัน เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 มีปริมาณ 308,000 ตัน อย่างไรก็ตามปริมาณการจับและการส่งออกเพิ่มขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ทำให้ราคาส่งออกลดลงจนมาอยู่ที่ระดับปกติในปัจจุบัน จากที่ราคาสูงมากตอนปลายปีก่อน ดัชนีราคาปลาแซลมอนในตลาดหุ้น NASDAQ² ในช่วงสัปดาห์ที่ 18 อยู่ที่ 7.8 เหรียญสหรัฐฯต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากสัปดาห์เดียวกันของปีก่อน ในช่วงมกราคม - เมษายน มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 โดยแนวโน้มการส่งออกแซลมอนนอร์เวย์ไปยังตลาดอื่นนอกจากตลาดยุโรปมากขึ้น อย่างเช่นสหรัฐฯ เอเชีย ตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยความต้องการในยุโรปได้รับผลกระทบจากราคาที่สูง ในขณะที่ความต้องการแซลมอนจากยุโรปในตลาดต่างประเทศมีการเติบโตสูง

อังกฤษส่งออกปลาแซลมอนเพิ่ม และราคาสูงขึ้น จากผลของค่าเงินอ่อนค่า และผลผลิตแซลมอนเพาะเลี้ยงไปยังตลาดท้องถิ่นลดลง สหรัฐฯเป็นตลาดส่งออกสูงสุดสำหรับแซลมอนจากอังกฤษ

ผลผลิตแซลมอนแอตแลนติกจากการเพาะเลี้ยง คาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 - ร้อยละ 6 ในปี 2560 ทำให้ราคามีแนวโน้มไม่สูงขึ้น หลังจากก่อนหน้านี้ในปี 2559 มีปริมาณหดตัว เนื่องจากปัจจุบันระดับปริมาณปลาในฟาร์มที่นอร์เวย์ยังเป็นปลาวัยอ่อน อย่างไรก็ตามปริมาณปลาจะเพิ่มขึ้นและเข้าสู่ตลาดในครึ่งปีหลัง และราคาจะลงมาอยู่ในช่วง 6.5 เหรียญสหรัฐฯต่อกิโลกรัม อย่างไรก็ตามยังมีการคาดการณ์ว่าราคายังมีโอกาสสูงขึ้นได้อีกในช่วงของไตรมาสสุดท้าย

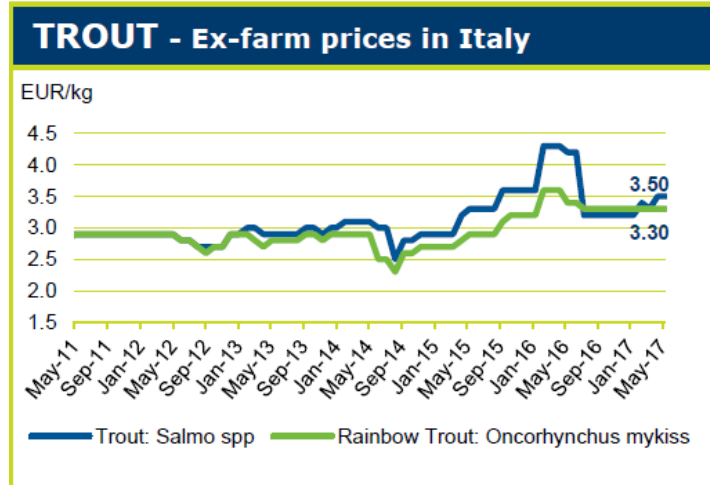
แผนภูมิที่ 8 สถานการณ์ราคาแซลมอนนอร์เวย์

ปลาเทราต์ (Trout)

จากผลของการห้ามนำเข้าสินค้าของรัสเซีย (trade embargo) ตั้งแต่ปี 2557 ทำให้ภาคการเพาะเลี้ยงปลาเทราต์ของนอร์เวย์ต้องลงทุนในการพัฒนาตลาดใหม่ที่ ญี่ปุ่น โปแลนด์ เบลารุส ไทย และอื่นๆ โครงการประสบความสำเร็จอย่างมากทำให้มีความต้องการเพิ่มขึ้น ขณะที่ปริมาณลดลงทำให้ราคาสูงขึ้นมาก ปริมาณปลาเทราต์นอร์เวย์จากฟาร์มเพาะเลี้ยง ลดลงร้อยละ 30 จากปี 2559 สมาคมอาหารทะเลนอร์เวย์ รายงานปริมาณการส่งออกปลาเทราต์ในเดือนเมษายนปริมาณ 2,480 ตันลดลงร้อยละ 69 เมื่อเทียบกับเดือน

² NASDAQ (National Association of Securities Dealers Automated Quotation) ก่อตั้งในปี ๑๙๗๑ เป็นตลาดหุ้นที่ซื้อขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งแรกของโลก

เดียวกันของปีก่อน มูลค่า 23.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 57 และคาดว่าสถานการณ์จะมีแนวโน้มเป็น
 อย่างนี้ต่อไปอีกอย่างน้อย 1 ปี ดังนั้นในช่วงระหว่างนี้อุตสาหกรรมปลาเทราต์นอร์เวย์จึงพยายามรักษา ลูกค้า
 ใหม่ไว้ในสถานการณ์ที่ปริมาณสินค้ามีจำกัดและราคาอยู่ในระดับสูง

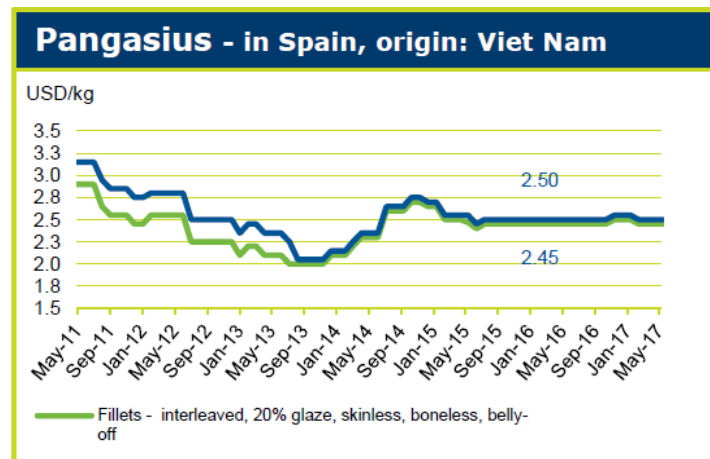
แผนภูมิที่ 9 สถานการณ์ราคาปลาเทราต์หน้าฟาร์มในตลาดอิตาลี

ปลาน้ำจืด (Freshwater fish)

ฤดูกาลขายปลาตะเพียน (carp) จากฮังการี สิ้นสุดลง เนื่องจากในช่วงฤดูร้อนไม่มีการบริโภคปลา
 ตะเพียน ผู้ผลิตปลาตะเพียนฮังการีหยุดทำการจับ เนื่องจากตลาดไม่มีความเคลื่อนไหวในเดือนข้างหน้า

ความต้องการปลาสวาย (pangasius) ในสเปนลดลง แต่ราคาปลายังคงที่เนื่องจากความต้องการใน
 ตลาดโลก โดยเฉพาะจากจีนยังคงสูง

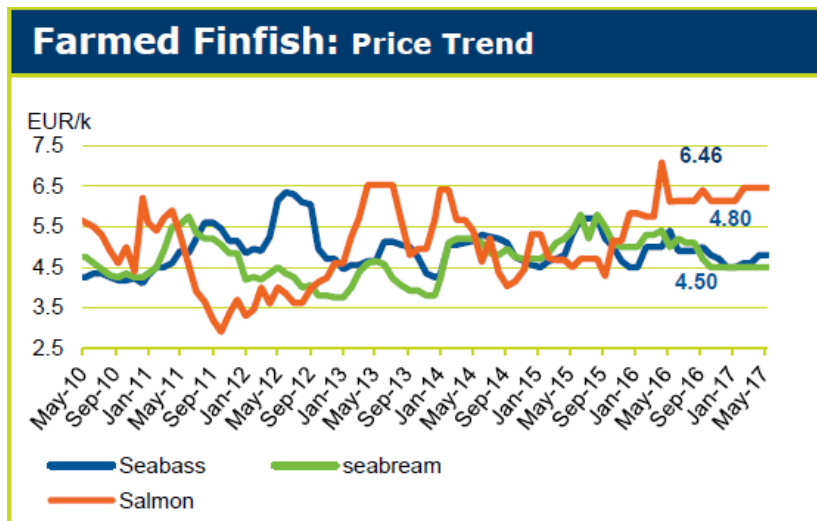
หน่วยงานราชการของ Lake Victoria บังคับห้ามจับปลา Nile perch จากทะเลสาบเนื่องจากมีการจับ
 มากเกินไป ทำให้มีปริมาณปลาเข้าสู่ตลาดต่ำและราคาสูงขึ้นมาก

แผนภูมิที่ 10 สถานการณ์ราคาปลาสวาย (pangasius) จากเวียดนามในตลาดสเปน

ปลากะพงขาว (Seabass) ปลาทะเียนทะเล (Seabream) และปลา Meagre³

ราคาปลากะพงขาวและปลาทะเียนทะเลในตลาดยุโรปได้รับผลกระทบจากสินค้าล้นตลาด (oversupply) โดยเฉพาะปลาทะเียนทะเลขนาด 400-600 กรัมอยู่ที่ 4.5 ยูโรต่อกิโลกรัม ซึ่งราคาไม่เปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่เดือนตุลาคมปีก่อนหน้า ทั้งที่ช่วงนี้ราคาควรจะเพิ่มขึ้นสูงสุดของปี ราคาปลากะพงขาวเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีปริมาณต่ำ แต่ราคายังอยู่ที่ 4.8 ยูโรต่อกิโลกรัมซึ่งคงต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า กรีซและตุรกีรายงานปริมาณการส่งออกปลาทั้งสองชนิดเพิ่มขึ้นในช่วงต้นปี 2560 ซึ่งเป็นไปตามการคาดการณ์ว่าทั้งสองประเทศมีผลผลิตสูงขึ้น บริษัทเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของตุรกีหลายแห่งขยายการลงทุนร่วมกับกรีซเพื่อเพิ่มสต็อกสัตว์น้ำวัยอ่อน ดังนั้นเพื่อที่จะดูดซับปริมาณสัตว์น้ำที่มากขึ้น ผู้ผลิตโดยเฉพาะตุรกีหวังกระจายสินค้าไปสู่ตลาดอื่นนอกเหนือจากยุโรปอย่างเช่น เลบานอน รัสเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรต อิสราเอล และสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามคาดว่าความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากประเทศเหล่านี้จะสูงกว่าผลผลิตที่เพิ่มขึ้นและคาดว่าในอนาคตราคาจะสูงกว่าระดับปัจจุบัน ผลประกอบการทางการเงินในปี 2560 อาจไม่เป็นเหมือนปี 2559 หากผู้ผลิตไม่สามารถลดต้นทุนในระดับฟาร์ม

แผนภูมิที่ 11 สถานการณ์ราคาปลากะพงขาวและปลาทะเียนทะเลและปลาแซลมอน

³ ปลา Meagre เป็นปลากินเนื้อ อาศัยอยู่บริเวณผิวน้ำตามชายฝั่งบริเวณมหาสมุทรแอตแลนติก ตั้งแต่ฝรั่งเศส ถึงเซเนกัล และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน